

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗРЫН ХАРЬЯА
ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Цэцэг сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2022 оны санхүүгийн тайланд хийсэн
санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Аудитын код:ХОА-2022/167/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:
www.audit.mn

Ховд хот
2023 он

Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга,
Тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар
Цахим хаяг: Boldbaatar.Kh @audit.gov.mn
Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн
Утас:70433061
Цахим хаяг: khovd@audit.gov.mn
Аудитор: Л.Галбадрах
Утас: 99084291
Цахим хаяг: Galbadrakh.L @audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	3
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	8
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа	9
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин.....	9
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал.....	10
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд.....	10
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв.....	10
3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт	11
3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл	11
3.5.3 Нэмэлт төсөв	
3.5.4 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн	
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	11
4.1 Ерөнхий зүйл	11
4.2 Материаллаг байдал	12
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	12
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	12
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	12
4.5 Завсрын аудитын талаар 2022 онд завсрын аудит хийгдээгүй, өмнөх оны зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хянасан.	12
4.5.1 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн	12
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	13
5.1 Залруулсан алдаа	16
5.2 Төлбөрийн акт	16
5.3 Зөвлөмж	17
6. Аудитаар илэрсэн алдаа зөрчлийн нэгтгэл.....	18

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ЭМДС	Эрүүл мэндийн даатгалын сан
ЭМТ	Эрүүл мэндийн төв

**ХОВД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**
84000 Цамбагарав баг, Жаргалант сум, Ховд
Утас: 976-70433061, Факс: 976-70433061
E-mail: khovd@audit.gov.mn

ЦЭЦЭГ СУМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ТӨВИЙН ДАРГА Н.СОЛОНГО ТАНАА

2023.02.24 № 02/24
танай _____-ны № _____-т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Цэцэг сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Цэцэг сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Эрүүл мэндийн төв нь тусгай зориулалтын шилжүүлгээс буюу улсын төсвөөс санхүүждэг байсан 2022 онд иргэдэд үзүүлсэн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний тарифаар тооцон Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжилтийг олгодог болсон нь нэг иргэнээр тооцсон санхүүжилт, үндсэн тусламж үйлчилгээний санхүүжилт, нэмэлт орлогын эх үүсвэрээр санхүүжих зарчимд шилжсэн байна.

Аудитын гол асуудал

АДБООС 2701.8-д тодорхойлсон тайлант онд 8.9 сая төгрөгийн 3 мотоцикль, 13.3 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмж ЭМГ-аас хандиваар, өөрийн хөрөнгөөр 1.9 сая төгрөгийн төмөр хашаа, 6.2 сая төгрөгийн тавилга эд хогшил, 36.3 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмж сумын ОНХС-аас ирснийг тус тус бүртгэж тайлагнасан байна. 19,2 сая төгрөгийн эм боох материал хандиваар ЭМГ-аас ирсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тус байгууллага нь тайлант онд 5 зорилтын хүрээнд хэрэгжүүлэх 28 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгаж, хувийн биелэлттэй дүгнэгдсэн байна.

2022 онд амбулаторийн үзлэг 5093, урьдчилан сэргийлэх үзлэг 943, идэвхтэй хяналтыг 214, гэрийн эргэлтийг 1648, гэрийн дуудлага 368 хүнд тус тус хийсэн байна. Түргэн тусламжийн дуудлагад 366 хүрч үйлчилснээс ойрын дуудлага 178, алсын

021020293

дуудлага 188 байна. Эмнэлэгт 458 хүн хэвтэн эмчлүүлж 3096 ор хоног ашигласан байна..

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ХҮНДЭТГЭСЭН: ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Х.БОЛДБААТАР

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>87,531,485.03</u>	<u>117,550,727.99</u>
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	-	56,336,729.04
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	-	56,336,729.04
3121	Төгрөг	-	56,336,729.04
31211	Төрийн сангийн харилцах	-	56,336,729.04
33	АВЛАГА	37,183,276.00	923,616.00
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	36,259,660.00	-
335	Бусад авлага	923,616.00	923,616.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	108,616.00	108,616.00
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	815,000.00	815,000.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	50,348,209.03	60,290,382.95
351	Түүхий эд материал	33,665,923.03	38,256,185.95
35130	Эм боох материал	33,665,923.03	38,256,185.95
354	Хангамжийн материал	4,582,283.00	9,964,194.00
35410	Бичиг хэргийн материал	65,000.00	65,000.00
35420	Аж ахуйн материал	3,770,464.00	6,468,064.00
35460	Хүнсний материал	746,819.00	3,431,130.00
35600	Мал амьтад	12,100,003.00	12,070,003.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	-	-
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>556,540,712.67</u>	<u>584,970,849.08</u>
37	УРТ ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ	-	-
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	556,540,712.67	584,970,849.08
392	Биет хөрөнгө	544,411,004.29	572,955,390.66
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	512,671,031.59	514,651,031.59
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(48,678,705.49)	(66,450,696.01)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	37,847,222.00	46,747,220.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(14,731,716.48)	(20,429,910.75)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	144,331,520.23	198,108,507.23
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(98,728,515.66)	(114,660,835.25)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	27,654,919.00	33,876,819.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(15,954,750.90)	(18,886,745.15)
393	Биет бус хөрөнгө	12,129,708.38	12,015,458.42
39301	Програм хангамж	1,007,000.00	1,007,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(683,291.62)	(797,541.58)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	11,806,000.00	11,806,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>644,072,197.70</u>	<u>702,521,577.07</u>
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	<u>189,000.00</u>	=
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	189,000.00	-
413	Өглөг	189,000.00	-
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	189,000.00	-
4136	Бусад өглөг	-	-

414	Урьдчилж орсон орлого	-	-
42	УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	-	-
422	Урт хугацаат зээл	-	-
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	643,883,197.70	702,521,577.07
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	643,883,197.70	702,521,577.07
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	129,079,912.00	129,079,912.00
51101	Өмч: - төрийн	129,079,912.00	129,079,912.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	157,448,679.50	216,087,058.87
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	157,448,679.50	157,448,679.50
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	58,638,379.37
51230	Давхардсан гүйлгээг цэвэрлэх данс		
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	357,354,606.20	357,354,606.20
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	644,072,197.70	702,521,577.07

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	954,678,075.40	853,973,161.72
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	28,571,786.40	81,682,731.72
120	Нийтлэг татварын бус орлого	28,571,786.40	81,682,731.72
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	28,571,786.40	80,522,731.72
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	3,700,000.00	2,500,000.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	24,871,786.40	78,022,731.72
120009	Бусад орлого	-	1,160,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	926,106,289.00	772,290,430.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	387,406,000.00	-
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	387,406,000.00	-
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	31,969,419.00	1,836,400.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	31,346,079.00	330,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	623,340.00	1,506,400.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	21,039,500.00	26,678,100.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	21,039,500.00	26,678,100.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	485,691,370.00	743,775,930.00
134001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих	179,990,000.00	-
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	305,701,370.00	743,775,930.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	690,292,906.97	795,334,782.35
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	689,092,906.97	795,334,782.35
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	689,092,906.97	795,330,082.35
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	376,223,192.48	418,105,543.38
210101	Үндсэн цалин	258,890,437.20	352,535,090.38
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	6,041,150.28	5,218,000.00

210104	Урамшуулал	111,291,605.00	60,352,453.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	48,189,048.77	49,927,179.03
210201	Тэтгэврийн даатгал	32,768,553.17	33,950,481.75
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,855,123.90	3,994,174.32
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,084,099.13	3,195,339.46
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	771,024.77	798,834.86
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,710,247.80	7,988,348.64
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	18,920,483.60	22,395,200.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,099,983.60	2,082,000.00
210302	Түлш, халаалт	16,274,100.00	20,025,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	546,400.00	288,200.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	47,939,628.00	59,679,925.00
210401	Бичиг хэрэг	2,716,064.00	3,672,025.00
210402	Тээвэр, шатахуун	31,827,655.00	43,926,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,000,000.00	4,200,200.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	11,395,909.00	4,881,700.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	-	3,000,000.00
2105	Нормативт зардал	149,337,508.64	168,719,186.35
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	123,925,080.64	147,427,597.35
210502	Хоол, хүнс	22,963,928.00	16,658,089.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,448,500.00	4,633,500.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,306,200.00	7,711,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,000,000.00	1,800,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	-	4,261,000.00
210604	Урсгал засвар	2,306,200.00	1,650,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	2,366,524.00	1,856,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,366,524.00	1,856,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,635,100.00	6,188,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,030,100.00	6,000,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	200,000.00	83,500.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	-	79,500.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	405,000.00	25,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	41,175,221.48	60,748,048.59
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,886,400.00	18,299,300.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	37,288,821.48	42,448,748.59
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлэн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт		4700
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		4700
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	1,200,000.00	-
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	1,200,000.00	-
223001	Бусад хөрөнгө	1,200,000.00	-
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	264,385,168.43	58,638,379.37
145	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН	-	-
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-	-

5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	<u>264,385,168.43</u>	<u>58,638,379.37</u>
---	-------------------------	-----------------------	----------------------

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	890,846,629.00	811,050,090.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	-	2,500,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	-	2,500,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	-	2,500,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	2,500,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	890,846,629.00	808,545,390.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	387,406,000.00	-
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	387,406,000.00	-
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	31,969,419.00	1,836,400.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	31,346,079.00	330,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	623,340.00	1,506,400.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	21,039,500.00	26,678,100.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	21,039,500.00	26,678,100.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	450,431,710.00	780,035,590.00
134001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих	179,990,000.00	-
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	270,441,710.00	780,035,590.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	710,856,629.00	754,713,360.96
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	710,856,629.00	754,713,360.96
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	682,056,629.00	754,708,660.96
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	388,912,354.00	410,569,561.41
210101	Үндсэн цалин	197,977,484.93	247,617,648.84
210102	Нэмэгдэл	166,172,263.05	123,437,409.60
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,948,915.00	4,736,000.00
210104	Урамшуулал	19,813,691.02	34,778,502.97
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	41,385,000.00	57,289,700.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	29,122,800.00	38,957,400.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,065,600.00	4,578,700.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,452,400.00	3,670,800.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	613,100.00	916,600.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,131,100.00	9,166,200.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	18,733,300.00	22,584,200.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,912,800.00	1,912,800.00
210302	Түлш, халаалт	16,274,100.00	20,025,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	546,400.00	646,400.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	49,553,482.00	61,552,400.00
210401	Бичиг хэрэг	3,416,724.00	5,430,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	31,418,000.00	43,926,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,000,000.00	4,200,200.00

210405	Хог хаягдал хортон мэргэчдийн устгал, ариутгал		4,996,200.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	-	3,000,000.00
2105	Нормативт зардал	169,613,958.00	156,785,299.55
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	144,954,200.00	132,809,399.55
210502	Хоол, хүнс	22,659,758.00	19,342,400.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,000,000.00	4,633,500.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,306,200.00	11,811,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,000,000.00	3,400,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	-	6,761,000.00
210604	Урсгал засвар	2,306,200.00	1,650,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	2,366,524.00	1,856,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,366,524.00	1,856,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	605,000.00	6,188,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	-	6,000,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	200,000.00	83,500.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	300,000.00	79,500.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	25,000.00	-
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	80,000.00	25,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	7,580,811.00	26,072,500.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	7,580,811.00	26,072,500.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	28,800,000.00	-
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	28,800,000.00	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	28,800,000.00	-
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлэн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт		4700
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		4700
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	179,990,000.00	56,336,729.04
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	179,990,000.00	56,336,729.04
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	56,336,729.04

2.4 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан /төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл				
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл				
C07	Тайлант үеийн үр дүн				
C08	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	129,079,912.00	357,354,606.20	157,448,679.50	643,883,197.70
D01	2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл				
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл			58,638,379.37	58,638,379.37
D08	Тайлант үеийн үр дүн				
D09	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	129,079,912.00	357,354,606.20	216,087,058.87	702,521,577.07

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

(төгрөгөөр)

2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	809,208,990.00	752,872,260.96
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	809,208,990.00	754,708,660.96
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	809,208,990.00	754,708,660.96
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	400,103,800.00	410,103,800.00
210101	Үндсэн цалин	226,579,100.00	226,579,100.00
210102	Нэмэгдэл	136,426,000.00	136,426,000.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	6,113,900.00	6,113,900.00
210104	Урамшуулал	34,778,502.97	34,778,502.97
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	48,108,000.00	48,108,000.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	32,713,500.00	32,713,500.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,848,600.00	3,848,600.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,078,900.00	3,078,900.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	769,700.00	769,700.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,697,300.00	7,697,300.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	22,584,200.00	22,584,200.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,912,800.00	1,912,800.00
210302	Түлш, халаалт	20,025,000.00	20,025,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	646,400.00	646,400.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	61,154,500.00	61,154,500.00
210401	Бичиг хэрэг	5,430,000.00	5,430,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	43,926,000.00	43,926,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,833,500.00	3,833,500.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	4,965,000.00	4,965,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,000,000.00	3,000,000.00
2105	Нормативт зардал	152,636,500.00	152,636,800.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	129,327,400.00	129,327,400.00
210502	Хоол, хүнс	18,675,600.00	18,675,600.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,633,500.00	4,633,500.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	11,827,500.00	11,827,500.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,416,500.00	3,416,500.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	6,761,000.00	6,761,000.00
210604	Урсгал засвар	1,650,000.00	1,650,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,567,000.00	3,567,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,567,000.00	3,567,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	7,757,500.00	7,557,500.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	6,000,000.00	6,000,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	83,500.00	83,500.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	425,000.00	79,500.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	90,500.00	
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	58,500.00	25,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	300,000.00	
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	500,000.00	

210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	300,000.00	
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	23,242,200.00	23,242,200.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	23,242,200.00	23,242,200.00
1	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	809,208,990.00	809,208,990.00
131	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	684,321,690.00	
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	684,321,690.00	
132	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	26,673,400.00	26,673,400.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	26,673,400.00	26,673,400.00
134	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ		780,035,590.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих		780,035,590.00
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	98,285,900.00	2,500,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	98,285,900.00	2,500,000.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		56,336,729.04

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Цэцэг сумын Эрүүл мэндийн төв нь хүн амд үзүүлэх нийгмийн эрүүл мэнд, эмнэлгийн анхан шатны тусламж үйлчилгээг чанартай, тэгш хүртээмжийг сайжруулах, хүн амыг эрүүлжүүлэхэд оршино гэсэн эрхэм зорилго дэвшүүлэн иргэдийнхээ эрүүл мэндийг дээдэлж, аймгийн түвшинд тэргүүлсэн, ёс зүйтэй чадварлаг хамт олонтой, үйлчлүүлэгчдэд ээлтэй эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үзүүлнэ гэсэн алсын харааг тодорхойлж, Эрүүл мэндийн яамнаас Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар аюулгүй байдлыг сайжруулах жил болгон зарласан байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрдөх Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль шинээр батлагдаж мөрдөж эхэлсэн байна. Дараах тогтоолуудыг үйл ажиллагаандаа мөрдөж байна. Үүнд:

- Засгийн газрын 2022 оны 107 дугаар тогтоолоор “Үйлчилгээний албан тушаал эрхэлдэг төрийн албан хаагчийн цалингийн доод хэмжээг тогтоох тухай ”
- Засгийн газрын 2020 оны 11 дүгээр сарын 183 тоот “бүх нийтийн бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэнтэй холбогдуулан эдийн засгийг дэмжих чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай ”
- Засгийн газрын 2020 оны 1 дүгээр сарын 10 тоот “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн талаар авах арга хэмжээний тухай”

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд тусалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд өөрчлөлт ороогүй байна.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Цэцэг сумын Эрүүл мэндийн төвийн санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Байгууллагын дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд ДУНД гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн үе шатанд дахин хянахад дотоод хяналтгүй гэж үзлээ

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Цэцэг сумын Эрүүл мэндийн төв нь 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 58,5 сая төгрөгөөр букуу 9 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө		56,3	56,3
Авлага	37,2	0,9	-36,3
Бараа материал	50,3	60,3	10
Үндсэн хөрөнгө	556,5	585	28,5
Нийт хөрөнгө	644,0	702,5	58,5
Өр төлбөр	0,2	0	-0,2
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	643,8	702,5	58,7
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	644	702,5	58,5

Дансны үлдэгдэлд гарсан дараах өөрчлөлтүүд байна. Үүнд:

- ✓ Байгууллага нь гүйцэтгэлээр санхүүждэг болсны дагуу Сангийн яамны 2022 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн 18 дугаар тоот албан бичгээр хүргүүлсэн чиглэлийн дагуу мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл 56.3 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.
- ✓ 2022 оны санхүүгийн тайлангийн хугацаанд 0.9 сая төгрөгийн авлага байна. тайлангийн хугацаанд барагдах боломжтой авлагууд байна.
- ✓ Бараа материалын үлдэгдэл өмнөх оноос 10.0 сая төгрөгөөр өссөн нь гүйцэтгэлээр санхүүжилт авч байгаатай холбоотой тайлант хугацаанд Эрүүл мэндийн газраас үнэ төлбөргүй бараа материал авсан байна.

- ✓ Цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн дансны оны эхний үлдэгдэл 644,0 сая төгрөг байсан оны эцэст 702,5 сая төгрөг болж тайлант онд 58,5 сая төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн хуримтлагдсан үр дүн данстай холбоотой байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Цэцэг сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг улсын төсвөөс 782.0 сая төгрөгөөр, орон нутгийн төсвөөс 26.7 сая төгрөг, нийт зарлагыг 809,2 төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Эрүүл мэндийн яамнаас тус байгууллагын төсвийг 809.2 сая төгрөгөөр батлан ирүүлжээ.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд 809.2 сая төгрөгийн төсөв баталснаас тусгай зориулалтын шилжүүлгээс 782.0 сая төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 26,7 сая төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр тусгай зориулалтын шилжүүлгээс 780.0 сая төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 26,7 сая, үндсэн үйл ажиллагааны нэмэлт орлогоос 2.5 төгрөгийн нийт 809.2 төгрөгийн санхүүжилт авч, урсгал үйл ажиллагаанд 752.9 сая төгрөгийг зарцуулсан байна.

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Өмнөх оны 36.2 сая төгрөгийн авлагыг ЭМДС-аас үндсэн үйл ажиллагааны санхүүжилтийн дансаар авч ажилчдын цалин хөлс, эм бэлдмэл, тоног төхөөрөмж худалдан авахад зарцуулжээ.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Цэцэг сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг ахлах аудитор Л.Галбадрах 2023 оны 02 дугаар сарын 21-ноос 02 дугаар сарын 24-ны хооронд гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер А.Цэцэгсүрэн, газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Х.Болдбаатар нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Тус байгууллага нь 2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 01 дүгээр сарын 23-ны өдрийн албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл бага гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны Санхүү тайлангийн нийт зардлын 527.1 сая төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 7.8 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 80 хувиар буюу 6.2 сая төгрөгөөр тогтоосон байсныг 2022 оны орлого үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлын 1.5 хувиар буюу 12.2 сая төгрөг, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг 9.1 сая төгрөгөөр шинэчлэн тогтоов.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор Ховд аймгийн Цэцэг сумын ЭМТөв нь энэ хуулийн 9 дүгээр зүйлд албан томилолт, 10 дугаар зүйлд цалин хөлс, нэмэгдэл, 15 дугаар зүйлд хэмнэлтийн бусад арга хэмжээтэй холбоотой заалтууд хамаарч байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны хуулийн 6.4.5-д заасны дагуу тайлант онд цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 66 ажил мэдээлээгүй, 7 ажил гүйлгээг мэдээллийг хугацаа хоцроон байршуулсан байна.

4.5 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх аудитаар 8.8 сая төгрөгийн 1 төлбөрийн акт, 3 зөвлөмж өгөгдөж хэрэгжилт 100 хувьтай хэрэгжүүлэн ажиллажээ.

Хүснэгт 3 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт /сая төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт	1	8.8	1	8.8	100
Албан шаардлага	0	0	0	0	100
Зөвлөмж	3	0	3	0	100
Нийт дүн	4	8.8	4	8.8	100

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг, салбарын зохион байгуулдаг худалдан авах ажиллагаа /эмийг худалдан авах ажиллагааны журмаар зарлах/, эм, шатахууныг нарийн анхаарч үзэх шаардлагатай гэж үзлээ.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 16.7 сая төгрөгийн зөрчил¹ илэрснээс, 1,2 сая төгрөгийн төлбөрийн акт, 15.5 сая төгрөгийн 4 зөвлөмж хүргүүлээ.

5.1 Төлбөрийн акт

- ЭМТ-н эрхлэгч эмч Н.Солонго-н илүү цагийн хөлсийг 1,2 сая төгрөгийн урамшуулалт цалин олгосон нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-т "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах;" Төрийн албаны тухай хуулийн 57 дугаар зүйлийн 57.1-т "Төрийн албан хаагчид хууль болон албан тушаалын тодорхойлолтод заасан чиг үүргээ хэрэгжүүлсний төлөө төрөөс цалин хөлс олгоно" Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18.1-д "Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ" гэсэн заалттай нийцээгүй, "Тохиолдсон байх", "Иж бүрэн байх", "Нийцсэн бөгөөд зохистой байх", "Үнэлгээ ба хуваарилалт" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төлбөрийн акт тогтоох.

5.3 Зөвлөмж

5.3.1 Бараа материалтай холбоотой

Илрүүлэлт: Монос ХХК, Мөнхийн тун ХХК 62.0 сая төгрөгийн эмийн бүтээгдэхүүнийг цахим дэлгүүрт худалдан авах хүсэлт байршуулахгүйгээр шууд худалдан авах гэрээ байгуулж төлбөрийг шилжүүлсэн зөрчил нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1 Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуульд заасан захиалагч нь тухайн жилд худалдан авах 10 сая төгрөгөөс дээш өртөг бүхий бараа, үйлчилгээний жагсаалтыг цахим дэлгүүрт байршуулах хүсэлтийг өмнөх онд худалдан авсан тоо хэмжээ, нэгж үнийн хамт төрийн худалдан авах ажиллагааны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлнэ" 14.2.Худалдан авах бараа, үйлчилгээний төрөл нэмэгдэх тохиолдолд энэ хуулийн 14.1-д зааснаар хүсэлтийг тухай бүр хүргүүлнэ гэсэн заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: 10 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүнтэй бараа ажил үйлчилгээ худалдан авахдаа ТӨБЗГ-т саналаа хүргүүлж, цахим дэлгүүрээс худалдан авалт хийж, зөрчлийг давтан гаргахгүй ажиллах.

5.3.2 Бараа материалтай холбоотой.

Илрүүлэлт Санхүүгийн тайлан балансад бүртгэлтэй мал амьтадын нас дэвшлийн бүртгэл, үнэ тогтоолт, ашиг шимийн орлогыг яаж тооцохыг байгууллагын өмч хамгаалах комиссоор баталгаажуулаагүй, НБББББ-т тусгаагүй зөрчил дутагдал илэрлээ.

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Өгсөн зөвлөмж Байгууллагын НБББББ-т мал амьтадын үнэ тогтоолт, дансны бүртгэл, зарцуулалтыг тодорхой тусгаж өгөх, малын нас дэвшлийн тооцоо хийж баталгаажуулах.

5.3.3 Шатахууны зарцуулалттай холбоотой

Илрүүлэлт: 2022 онд хувийн тээврийн хэрэгсэлд 2.6 сая төгрөгийн шатахуун хийсэн боловч замын хуудас бичүүлээгүй зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.7. "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Шатахуун зарцуулалтад тавих дотоод хяналтыг сайжруулж, замын хуудас жолоочийн тооцоог бодож хэвших.

5.3.4 Авлагатай холбоотой асуудал

Насжилт өндөртэй авлагыг барагдуулах арга хэмжээ аваагүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн "6.4.8.төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх." гэсэн заалттай нийцээгүй.

Өгсөн зөвлөмж: 2023 онд багтаан насжилт өндөртэй авлагыг барагдуулах арга хэмжээ авах.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Хөрөнгө худалдан авахдаа цахим дэлгүүрээс худалдан авалт хийгээгүй	1	0					1	0	-	-	-	-
Бараа материалтай холбоотой асуудал	1	12.0					1	12.0				
Илүү цагийн нэмэгдэл хөлс олгосон	1	1.2	1	1.2								
Хувийн машинд шатахуун олгосон	1	2.6					1	2.6				
Авлагатай холбоотой асуудал	1	0.9					1	0.9				
Нийт дүн	5	16.7	1	1.2			4	15.5				

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ ХЯНАСАН:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР: *[Signature]* Х.БОЛДБААТАР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР: *[Signature]* А.ЦЭЦЭГСҮРЭН

ТАЙЛАНГ БИЧСЭН:

АУДИТОР: *[Signature]* Л.ГАЛБАДРАХ